

Innst. 429 L

(2016–2017)

Innstilling til Stortinget fra arbeids- og sosialkomiteen

Prop. 136 L (2016–2017)

Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om Endringer i skipsarbeidsloven (rederiets garanti- plikt)

Til Stortinget

Sammendrag

Proposisjonens hovedinnhold

I proposisjonen fremmes forslag til endringer i lov 21. juni 2013 nr. 102 om stillingsvern mv. for arbeidstakere på skip (skipsarbeidsloven) § 4-7.

Bakgrunnen er de allerede vedtatte konvensjonsendringene til ILO-konvensjon nr. 186 om sjøfolks arbeids- og levevilkår – Maritime Labour Convention (MLC) 11. juni 2014, som trådte i kraft 18. januar 2017. Konvensjonsendringene innebærer nye krav om økonomisk sikkerhet for forlatte sjøfolk og økonomisk sikkerhet ved død eller langvarig uførhet. Endringene må gjennomføres i norsk rett, og i den forbindelse er det behov for endringer i skipsarbeidsloven § 4-7.

Skipsarbeidsloven § 4-7 gir generelle bestemmelser om rederiets plikt til å stille garanti for bestemte ytelser, samt hjemmel for at departementet kan gi forskrifter med nærmere bestemmelser om blant annet innhold og omfang av garantiene.

Skipsarbeidsloven § 4-7 gir tilstrekkelig hjemmel til å fastsette forskriftsendringer for å gjennomføre MLC-endringene for så vidt gjelder arbeidstakere som ikke er omfattet av norske trygdeordninger eller av EØS-avtalens trygdeforordning. For å kunne fastsette nærmere regler i forskrift om garanti utenfor insolvenstilfeller for skipsarbeidstakere som er omfattet av norske trygdeordninger eller av EØS-avta-

lens trygdeforordning, er det nødvendig å endre skipsarbeidsloven § 4-7.

Forslag til ny forskrift om sikkerhetsstillelse for forlatte arbeidstakeres rettigheter på norske skip og forslag til endringsforskrift 18. februar 2005 nr. 145 om garanti for trygderettigheter for arbeidstakere på norske skip ble sendt på høring 14. november 2016, med frist for kommentarer 2. januar 2017.

Det bemerkes at gjennomføringsfristen for konvensjonsendringene ikke er overholdt, og at dette er uheldig. Endringene er imidlertid godt kjent i næringen, og rederienes forsikringsselskaper har allerede utarbeidet løsninger som tar høyde for endringene.

Det vises til proposisjonens kapittel 2, der bakgrunn for forslaget er nærmere gjort greie for, herunder:

- Om MLC-endringene:
 - Økonomisk sikkerhet for forlatte sjøfolk
 - Økonomisk sikkerhet ved død eller langvarig uførhet
- Nasjonal gjennomføring av endringene i MLC:
 - Økonomisk sikkerhet for forlatte sjøfolk
 - Økonomisk sikkerhet ved død eller langvarig uførhet
 - Krav om dokumentasjon

Forslag om endringer i skipsarbeidsloven § 4-7 ble sendt på høring med frist 11. november 2016. Det vises til proposisjonens kapittel 3, der høringsnotatets forslag til endringer og høringsinstansenes syn er redegjort for.

Rederiets garantiplikt for ytelser og krav knyttet til arbeidsforholdet

Departementets vurderinger av høringsinnspillene

Høringsinstansene er hovedsakelig enige i lovforslaget. Det kom enkelte innvendinger til forslaget som tilsa at lovutkastet ble justert. Dette gjelder blant

annet en presisering i § 4-7 om at bestemmelsen ikke får anvendelse for fiske- og fangstfartøy. Regelverket vil da bli mer oversiktlig og lettere tilgjengelig dersom unntaket reguleres direkte i lovteksten.

Økonomiske og administrative konsekvenser av forslaget

Det antas at en utvidelse av dagens garantiplikt vil medføre økonomiske konsekvenser for rederiene. Sikkerhetsstillernes eksponering øker som følge av endringene, og de merkostnader dette medfører, vil bli belastet rederiene. Kostnadene forventes ikke å bli vesentlige. Endringsforslaget innebærer også noen mindre administrative byrder for rederiene og sikkerhetsstillerne som følge av at dokumentasjon på garanti skal utstedes og være tilgjengelig om bord.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Dag Terje Andersen, Fredric Holen Bjørdal, Lise Christoffersen og Rigmor Aasrud, fra Høyre, Stefan Heggelund, lederen Arve Kambe, Bente Stein Mathisen og Bengt Morten Wenstøb, fra Fremskrittspartiet, Lene Langemyr og Erlend Wiborg, fra Senterpartiet, Per Olaf Lundteigen, fra Venstre, Sveinung Rotevatn, og fra Sosialistisk Venstreparti, Kirsti Bergstø, viser til at regjeringen fremmer forslag til lovvedtak om endringer i skipsarbeidsloven vedrørende rederiers garantiplikt.

Forslaget gjennomfører vedtatte endringer i Maritime Labour Convention (MLC), som trådte i kraft 18. januar 2017. Komiteen ser at konvensjonsendringene innebærer nye krav om økonomisk sikkerhet for forlatte sjøfolk og økonomisk sikkerhet ved død eller langvarig uførhet.

Endringene i MLC består blant annet av krav til økonomisk sikkerhet for sjøfolk som har blitt forlatt av rederiet («abandonment»). Etter MLC anses en sjømann å være forlatt når rederiet i strid med konvensjonen eller arbeidsavtale unnlater å dekke sjømannens hjemreisekostnader, har forlatt sjømannen uten nødvendig underhold og støtte eller på annen måte ensidig har brutt forbindelsen med sjømannen, herunder ved å unnlate å utbetale avtalt lønn i minst to måneder. En typisk situasjon er at skipet forlates i en havn eller ankret utenfor havneområdet mens sjøfolkene verken har proviant eller for eksempel olje for å sikre elektrisitet om bord. Komiteen støtter disse endringene.

Komiteen er enig i at denne sikkerhetsstillelsen skal dekke grunnleggende behov inntil sjøfolkene er kommet hjem, minst fire måneders utestående

lønn og andre påregnelige kostnader, herunder hjemreisekostnader. Etter MLC kan sikkerhetsstillelsen for eksempel være i form av en forsikring eller en garantiordning som sikrer at det er tilstrekkelige midler til rådighet, og som hurtig kan yte bistand til forlatte sjøfolk.

Komiteen støtter at det skal være dokumentasjon tilgjengelig om bord som viser at slik sikkerhet er stilt. Sjøfolkene skal også kunne rette krav om utbetaling direkte til sikkerhetsstilleren.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre, viser til at disse endringene blant annet medfører at det skal etableres et økonomisk sikkerhetssystem, jf. forslaget i proposisjonen, som skal sikre betaling fra det gjeldende rederi for dekning av utestående lønnskrav mv. for alle sjøfolk som er omfattet av MLC.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at disse endringene blant annet medfører at det skal etableres økonomisk garanti/forsikring, jf. forslaget i proposisjonen, som skal sikre betaling fra det gjeldende rederi for dekning av utestående lønnskrav mv. for alle sjøfolk som er omfattet av MLC.

Komiteen viser til at kravet om økonomisk sikkerhet for forlatte sjøfolk skal inngå i MLC-sertifikatet og vil være gjenstand for kontroll både av flaggstaten og i forbindelse med havnestatskontroll.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komité.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak til lov

om endringer i skipsarbeidsloven (rederiets garantiplikt)

I

I lov 21. juni 2013 nr. 102 om stillingsvern mv. for arbeidstakere på skip gjøres følgende endringer:

§ 4-7 tredje, fjerde og femte ledd skal lyde:

(3) Rederiet skal også sørge for at det for arbeidstaker som er omfattet av norske trygdeordninger eller av EØS-avtalens trygdeforordning, og som arbeider om bord på skip registrert i NOR eller NIS,

blir stilt garanti for bestemte ytelser som ikke dekkes av lønnsgarantiordningen.

(4) Rederiet skal også sørge for at dokumentasjon for obligatorisk forsikring etter yrkesskade-forsikringsloven er tilgjengelig om bord.

(5) Denne bestemmelsen får ikke anvendelse for arbeidstaker på fiske- og fangstfartøy.

Nåværende § 4-7 tredje ledd blir nytt sjettede ledd.

II

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.

Oslo, i arbeids- og sosialkomiteen, den 6. juni 2017

Arve Kambe

leder og ordfører

